

יום ה' י"ח תשרי תשע"ו - (י"ט כ' תשרי חזרה שיש"י שב"ק)

הלכות תפלין סימן מד מה

סדר יולא היתה (ב) עמו אשה (ג) *ישן בהם (ד) שנת (ה) צראי. וקיצוד הוא עושה, מניח ראשו (ה) בין ברכיו והוא יושב וישן. והיו תפלין כרוכין בידו (ו) מפר לישן בהם אפלו שנת קבע, היום או הנה בידו ואינם כרוכים בידו. (ז) אסור לישן בהם אפלו שנת (ח) צראי: הגה ודוקא קשאחזון בלא גרסא, אבל בגרסא (ח) בקל ענין (א) שרי בכ"ז בשם הציטור):

ג' לישן כרוכים פקד ד' מהלכות תפלין ד' שם לשי פורשו שם סמרא ה' לפרוש רש"י שם בגמרא

מה דין תפלין בבית הקברות ובבית המרחץ, וכו' כ' סעיפים:

א *אסור לגנוס (א) בבית הקברות או (ב) בתוך ארבע אמות של (ג) מת ותפלין בראשו משום 'לעג לרש'. היום הם מקטים (ד) מותר: (א) בבית (ג) המרחץ, (ד) בית החיצון שקל העומדים בו

א בקבוצת י"ח בבית יוסף וכן משא מחשבת הרשב"א ג' שק"י

באר היטב

(ה) צראי. ולא חשיב הפסח הנדעט אלא קשהוא עומד בשחוק או בקלות ראש. טור. ומ"מ מצוה מן הפסח שלא יסח דעתו כלל, ביה. וז"ל הר"י יונה: דלא חשיב הפסח הנדעט אלא קשהוא עומד בקלות ראש ובשחוק, אבל מהצטק בערכיו אע"פ שמתעסק במלאכתו ואמנותו ואין דעתו עליהם ממש אין זה נקרא הפסח הנדעט. לכאורה צ"ע הא דאמרין בשבת יוצא אדם בתפלין ע"ש עם חשקה וכו', ע"ש, ושמה הואיל ומצוה מן הפסח הוא שלא יסח דעתו מהם כלל לא חושבין שצ"ע בהם בשבת לרייה, עין י"ד אהרן, י"ח א"ר: ז"ל החומר מאד בזה אפלו בשעת התפלה, וז"ל בשעת תפלת י"ח והשעה שלומה, עמ"א: **(ג) צראי.** דחושבין שמה יפלו מידו, עין ב"י ובתקומה פ"ד מה"ט, ונתמחר מקולו ע"ז כמה שם וז"ל: וא"י אומר שנה הלשון לא נקצעה בגמ' שלנו אלא היג לה בפסח הלשון וכו' ע"ש: נראה דאשמה"ט מנה לה דח"ר לא יאחו וכו', ברכות דף כג ע"ב, עין סנה דף מא ע"ב ורד"ק: **(ז) שרי.** וע"ל סי' מ ס"ב מ משיש:

באור הלכה

וכמו שכתוב לקמה באורו הסימן: * ישן בהם וכו'. עין במשנה ברוכה טע"ד קט"ג מה שכתבו "זולת משעת התפלה והלמוד וכו'". אף דכפר"מ מודים בסב דמצוה מן המבחר שלא יסח דעתו כלל מתפלין אפלו בשעת קריאת שמע והפלה. לא חתמי פן, כי הפאר היטב בשב הא"י ז"ל כתב להפך, ובפס"ט שמוציא בספר א"ר ורוע וזה לשונו בסימן תקפ"ה: וצ"ע אדם קשהוא לבוש תפלין לומר שמתפלין עליו ולא להסית דעתו מהם, שלא יישן בהם ולא יסח דעתו, כי מתקנת שזכור שנושא שם הנכבד עליו אינו בא לידי קלות ראש וחוסר יראת שמים בלבו, כדאמרין פ"ק אין עומדין וכו', הל"פ פשא"ס מוכן לכו בתפלין או כהלכה שלו אין זה הפסח הנדעט⁽¹⁴⁾. דל"שמן דאיכא יראת השם, עד כאן לשונו: * **אסור לגנוס בבית הקברות וכו'.** עין בפ"מ מ"ג שכתב ד"ג מחלקת הדברים: הפ"ח סוכר דנקברות נמי תוך ד' אמות לקבר הוא דאסור. הא חזן ל"ד אמות של קבר אף-ע"פ שנומק באמצע בית-הקברות שרי, כל שאין קבינו קבר תוך ד' אמות: וט"ז פ"ש, מדינא אין אסור כי אם תוך ד' אמות לקבר. והטור החמיר משום גדר חזן ל"ד אמות של קבר, פל שעומד בבית-הקברות לכוני קום שהקצה לקברות, אבל חזן בבית-הקברות אין להחמיר כלל לרוב, וכמו שפ"ש באשל-אברהם דאין עושין גדר לגדר. והפג"א אברהם פ"ש, דחזן ד' אמות של בית-הקברות נמי אסור. ולדברי קשה, לערכינהו ולתנינהו: אסור לכנס לתוך ד' אמות של בית-הקברות או של מתו? עד כאן לשונו. אבל במחצית-השקל בסימן ע"א פ"ש דהפג"א אברהם סוכר ג"פ"ן בזה קשה"ו, דאינו אסור ממקום שהחלל הבית-הקברות וכו' הקרקע שהקצה לקברות (ולחוצה אפלו אמה אחת, אפלו אי ליכא מחצה מפסקת ביניהם; רק דבזה פליג עם הש"י וסוכר דמקום בית-הקברות ולפנים, כעין שיש מחצה סביב בית-הקברות, או אפלו ליכא מחצה פל רק שהקצה לקברות, אסור מדינא אפלו רחוק ד' אמות מן הקברים וכו' יוסף קשת הפרי"מ מ"ג מעל מגן-אברהם, ומגן-אברהם שכתב בענינו דאסור אפלו בתוך ד' אמות של בית-הקברות, אינו אם הקברים מתחילין חזן ממקום נתחלה בית-הקברות. ומה שלא הוזכר בהמספר האסור רק בבית-הקברות, הינו דהוא בא לכוונת דעה ומקום החלל הקרקע של בית-הקברות ולפנים אסור אפלו חזן ל"ד אמות מן הקברים. ודע עוד, דהג"א ש"ס"ב בסימן כג בבאורי דתוך ד' אמות של בית-הקברות אסור, ורמז ג"ס"ן לעין במגן-אברהם בענינו.

כלל בתפלין שבראשו פ"ל שהוא לפנים מפחצה בית-הקברות, שפ"א יתקרב בתוך ד' אמות של איה קבר בלי דעת: **(ב) בתוך ארבע אמות וכו'.** וכתב העטרת-אזנים, דכל אותו חדר שהמת מנה בו חשוב כד' אמות של מת, ומגן-אבורים חולק עליו וכתב דאינו תופס רק ד' אמות, עין ש"ס⁽¹⁵⁾. ואפלו קבר של קטן שעדין לא הגיע לכלל מצוה, אפלו הכי אין לכנס שם בתפלין בראשו משום "לעג לרש"⁽¹⁶⁾: **(ג) מותר.** וצ"ע שם הרצועות תהינה מקטות. לפיכך אף-ע"פ שמתר לכנס בתפלה של יד לבדה הואיל והוא מקטת, צ"ע לזהר ברצועה שעל אצבעו שתהיה ג"כ מן מקטת [ט"ז]: **ב (ד) ביה החיצון.** שדרכם היה (ה) לאמר שלבשו התלוק בבית האמצעי

שער הציור

(ג) גמרא: (א) תלמידו רבנו יונה ותרשב"א בחדישי דסנה והרא"ש וטור, ועין לעיל בסימן כח בפערי' תשובה: (ז) הג"ז: (ב) עין באור הלכה: (ו) מגן-אברהם: (י) גמרא: (ה) בש"י:

 Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

 Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הלכות תפילין סימן מה מו

ביאורים ומוספים

שקרא לה' ארון' כמבואר בגמ' (ברכות ז, ב), ומשום כך ראוי בתפילת שחרית שתיקנה אברהם אבינו להקדים ולומר שבחי 'ארון עולם'.

ובמעלת אמירת 'ארון עולם' כתב האיר' (סוף ס"ק טו) שהמטה משה (ס"ו לא) כתב בשם ר"י החסיד ורב האי גאון ורב שרירא גאון, שכל מי שמכוון בתחילת 'ארון עולם' אני ערב לו שתפילתו נשמעת, ואין שטן מקטר על תפילתו.

ולענין אמירת הפסוק 'מה טובו וגו' במשנ"ב לא הזכיר שיש לאומרו. והאיר' כתב (ס"ק י) בשם הרש"ל שלא נהג לאומרו, כיון שאמרו בלעם לקללה, מאידך, הדרכי משה (ס"ו ו אות ג) כתב בשם הכל בו (ס"ו פו) שיאמר גם פסוק זה, וכן כתבו הסדר היום (כוונת וסדר תפילת השחר) והמטה משה (ס"ו כט).

ובטעם אמירת הפסוק 'ואני ברוב חסדך' וגו', ביאר הקצושי"ע (ס"י יב ס"א) שהוא כמו נטילת רשות קודם התפילה.

[משנ"ב ס"ק א]

דאסור לו לאדם להנות מן העולם הזה בלי ברכה⁽²⁾.

(2) טעם זה הוא אינו רק לשיטת השו"ע להלן (ס"ח) שברכות אלו נתקנו על הנאת האדם אלא אף לשיטת הרמ"א שם שכתב שהברכות הן על שהקב"ה ברא צרכי העולם [שמקור דברי המשנ"ב כאן הוא הטור, ושיטת הטור שהלך מברכות השחר נתקנו על סידור העולם ולא על הנאת האדם].

[משנ"ב ס"ק ב]

דנקא סוף שקנתו⁽³⁾.

(3) ולענין המשכים לאחר חצות לאיזה ענין דעתו לחזור ולישון לאחר מכן שנית קבע, כתב לקמן (ס"י מז ס"ק ל) שיטול לברך את כל הברכות האלו [ושוב לא יצטרך לברכן בבוקר], חוץ מ'אלקי שמה' שיאמר בלי חתימה השם, ובדיעבד אם בירך אותן בחתימה ודזכרה השם, מסיק הביה"ל שם (ס"יג ד"ה המשכים) שלא יחזור לברכן בבוקר, וראה מה שכרבנו להלן (ס"ק כו) לענין ברכת 'הנותן לשכוי'.

[משנ"ב ס"ק ד]

לשכוי, הלב נקרא שכוי בלשון המקרא⁽⁴⁾.

(4) ובנוסף ברכה זו, בגמ' (ברכות ס, ב) כתוב 'אשר נתן לשכוי' וכן דעת הגר"א (מעשה רב אות יא), ואילו הטור והשו"ע כתבו 'הנותן לשכוי' ומסחומת דברי המשנ"ב נראה שנקט בלשון השו"ע, וכן כתב להלן (ס"ק כה). ובטעם הדבר כתב הערוך השלחן (ס"ג), שתיקנו את הברכות בלשון הווה ולא בלשון עבר, כיון שהקב"ה פועל בכל עת ובכל רגע.

[משנ"ב ס"ק ה]

פלבוש העליון שעליו קברך ברכה זו⁽⁵⁾.

(5) וממה שכתב השו"ע שלובש בגדיו אף שעדיין לא נטל את ידיו, הוכיח המג"א לעיל (ס"ו ד ס"ק א) שמותר לגעת בגדיו קודם נטילת ידיו בשחרית, ולא כמו שכתב הסדר היום (סדר כוונת נטילת ידים) שאסור לגעת בהם. ובמשנ"ב שם (ס"ק ב) הביא את דברי הסדר היום ה"ל, והוסיף בשם המג"א שבגמ' לא משמע כן.

[משנ"ב ס"ק ה]

ובית הטבילה, משמע בט"ז סימן פד דדין בית אמצעי יש לו לכל ברכה⁽³⁾.

(3) ולענין בית הכסא, כתב לעיל (ס"ו מג ס"ק יט) בשם המג"א שאינו גרוע ממרחץ, והיינו שדינו כבית הפנימי שאף מי שהיה חבוש בתפילין קודם לכן צריך לחלצן. ובשם הפמ"ג והמאמר מרדכי כתב, שמהרא"ש לא משמע הכי.

[משנ"ב שם]

דנקא במקוץ הקמיר אף על פי שאין שם אדם, משום שנהמהו בפה מקבל הסמין שמשפמלין בה. מה שאין פן במקנה⁽⁴⁾.

(4) ובתי מרחצאות אשר יש בהם חדר למנוחה הנקי מויעה וזוהמא, ובני אדם היוצאים ממקום הויעה נכנסים לתוכו ערומים ומיד מתכסים, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"א ס"ו נד) שמותר לברך שם בשעה שאין שם בני אדם ערומים, שכיון שאין בו וזוהמא דינו כבית הטבילה.

[משנ"ב שם]

אכל אם יש שם אדם ערם אסור לקנוס בה בתפילין וכתב"ה הקדוש⁽⁵⁾, דאסור לעמוד לפני השם ערם⁽⁶⁾.

(5) ואף אם הספרים כרוכים, כתב השבילי דוד (ארי"ח ס"ו מג ס"ק ג-ד) שיש לומר שהם בכלל האיסור, על פי מה שכתב המג"א (ס"ו מ ס"ק א) שכריכות הספרים אינה נחשבת בניסוי, וראה מה שכתבנו לעיל ס"ו מ ס"ק ג, וס"י מב ס"ק יא.

(6) ולהפשיט ילד מבגדיו לפני ספרים, כתב השש"כ (פכ"ד ס"ל בהע') על פי דברי המשנ"ב שאסור, אך צידד [על פי דברי הרמ"א לקמן ס"ו עה ס"ד] להקל בטקן שאינו ראוי לביאה, וראה מה שכתבנו לעיל ס"ו מג ס"ק כ.

וכן לגבי נרות שבת, כתב הרמ"א לקמן (ס"י ערה ס"ב) שנהגו לכסות את הילדים הקטנים בפניהם שלא יעמדו כנגדם ערומים, משום ביוזי מצוה, וראה מה שכתבנו לעיל ס"ו מג ס"ק יב.

וללבוש תפילין כשליבו מגולה וערותו מכוסה, כתב לעיל (ס"י לח ס"ק ה) שאף שמצד הברכה אין איסור, שהרי מותר לאדם לברך בשעריתו מכוסה, מ"מ אין נכון להניח תפילין כשליברו מגולה.

[משנ"ב שם]

ועין לקמן בסימן פד במשנה ברורה בענין זה⁽⁷⁾.

(7) שם (ס"ק ז) כתב, שאף על פי שדירת הבלן שבבית המרחץ חייבת במוזזה, שהרי זה חדר גמור, מ"מ כיום שמצוים שם בני אדם ערומים, צריך לכסות המוזזה.

סימן מו

דיני ברכת השחר

[משנ"ב בהקדמה]

ואחר כך יקנוס⁽¹⁾.

(1) ובענין המנהג לומר 'ארון עולם', כתב השיח יצחק בשם המגיד צדק שהטעם הוא משום שאברהם אבינו היה הראשון

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

הלכות ברכות השחר סימן מו

המדרש: בשנועל מנעליו יברך 'שעשה לי כל צרכי'. 'ששהולך יברך' (ד) (ו) 'המכין מצעדי גברי'. 'בשחוגר הגורו יברך אוזר ישראל בגבורה'. הגה או לובש (ח) האבנט המפסיק בין לבו לערוה (כ"י בשם הראב"ד). 'בשמישים כובע או מזנפת בראשו יברך' (ט) 'עוטר ישראל בתפארה'. 'בשיתל ידיו יברך' 'על גטילת ידים'. 'בשיריח פניו יברך' 'המעביר שנה מעיניו וכו' (י) 'ויהי רצון וכו' עד 'ברוך אתה ה' גומל חסדים טובים לעמו ישראל'. אין לענות אמן אחר 'המעביר שנה מעיניו' עד שיתחם 'הגומל חסדים טובים לעמו ישראל', 'שהכל ברכה אחת היא: ב' 'עכשו מפני שאין הידים נקיות וגם מפני עמי הארצות שאינם יודעים אותם, (יא) נהגו לסדרם בבית הכנסת (יב) וענין אמן אחריהם ויוצאים (יג) [ס] (יד) ידיו חובקתן: ג' 'היב אדם לברך בכל יום מאה (ו) ברכות לפחות: ד' 'צריך לברך בכל יום (טו) 'שלא עשני עובד מוכבים', (ז) 'שלא עשני עבד', 'שלא עשני (ו) [ז] אשה': הגה ואפלו גר היה (יח) יכול (ט) לברך קף (ר"ע), אבל

ב לפוחל המביס
ג טור וביתיוסף
בשם הרא"ש
ד פניות מ"ה פ"ח שם

באר היטב

נדיו על עיניו קדם נטילה כמ"ש ס"ד: (ז) המכין. ומנהגו אשר הכין: (ח) אפלו לבקו מוציא אם מכון בברכתו, וד' אחר ופ"ח ע"ת וברכת אבקהם וע"י בשכנה"ג: (י) ברכות. השעם לפי שהיו מהים בכל יום מאה נפשות מישאל, תקן דוד ע"י לברך מאה ברכות בכל יום. ובימים הפופים, קצת פוסקים קתבו דקח הדם או בשמים ומשעה לשעה נרית ויברך, אך א"א לברך כל פעם אם לא בהפסק הרצת. וקצת פוסקים קתבו דאינו נכון לקרית ריח טוב ביום שצוקה בתורה ענות אדם נפשו, ע"כ יותר טוב לסמוך על הפוסקים דענית אמן דחזרת הש"ץ וענת אמן אחר העולים בתורה ובתפורה בכלל להשלים מאה ברכות, וא לא יצטרף לקח בשמים או הדם לקרית בהם, עין מ"א ובהר"ם מטרנאני ח"ב סימן קיז וקפ" (י) אשה. בפ"ח משמע דלפי מ"ש בסעוף ה גבי מתיר אטורים וכו' ה"ה תבא אם ברוך שלא עשני אשה בראשונה לא יברך שוב על עובד מוכבים ועבד ע"ש, וט"ז קתב דלא דמי להקדי ע"ש: (ט) לברך. פ"י שיאמר שעשני גר, מ"א ונ"ע וט"ז. ובשכנה"ג קתב שהיה רב כון שוקר שהקניני תחת כנפי השכינה ע"ש.

שערי תשובה

הגיע לפוחל עורים טעה ואמר מלביש עצמים ותור תכ"ד צ"ע אם יצא נדו פוחל עורים. אבל אם נתפס למ"ע יצא נדו מ"ע. ובשורת פנים קאירות ח"א ס"י נח תמה בזה, שהרי הוא הדין שפבאר בש"ע שם בלקח כוס שכר כ"י שניצא. ולכן הגיה צ"ע אם יצא נדו מלביש עצמים, וצ"ח ביד אפרים שאין צריך להקריע והדברים כתתבם, דמסקא לה בהא כיון דקאמת חייבא נמי עליו לומר מ"ע אין לחשב מה שאמר מ"ע כמאן דליקא משא"כ שם דבכה"א אין לו נסיכה לקאן ותשיב כמאן דליקא, ולפי"ז מ"ש נתפס למ"ע הנו ג"כ ששעה ואמר פ"ע וטור ואמר מ"ע בזה יצא. דמה שאמר באמצע פ"ע כמאן דליקא כיון שגבר ברוך פ"ע ע"ש ומ"ש שם בשם דגול מרכבה: [ס] י"ח. עין בה"ט ועין ס"ס ו' לענין שחזרון תלילה בענית אמן שיש מחלוקת בין הפוסקים בזה, ושם הבאתי דברי הרמ"ב בחושבה, ודעבר כמר עבד כ"י ע"ש: [ז] אשה. ענה"ט. ובש"מ עבדו הביא דעת האחרונים קיז וקפ" (י) אשה. בפ"ח משמע דלפי מ"ש בסעוף ה גבי מתיר אטורים וכו' ה"ה תבא אם ברוך שלא עשני אשה בראשונה לא יברך שוב על עובד מוכבים ועבד ע"ש, וט"ז קתב דלא דמי להקדי ע"ש: (ט) לברך. פ"י שיאמר שעשני גר, מ"א ונ"ע וט"ז. ובשכנה"ג קתב שהיה רב כון שוקר שהקניני תחת כנפי השכינה ע"ש.

משנה ברורה

"נראו עינינו" שמונה, הרי שלשים וקמ"ש, ותמישים ושבע ברכות דש"לש (תפלות)⁽¹⁴⁾ הרי תשעים ושתים, ובשתי סעודות ששוער, אחת ערבית ואחת שחרית, יש שש-עשרה ברכות, כי בכל סעודה יש שמונה ברכות: על גטילת ידים והמוציא וארבע ברכות שבתפלת המזון, והשואה ושתה כוס בברכת המזון מברך לפניו ולאחרייו, הרי בסך הכל מאה ושמונה ברכות. ואם-כן, אף ביום המענית שחסר לו סעודה אחת, גס-כן מקיים מאה ברכות. ובימים השבת חסר לו שלש-עשרה ברכות מהמאה⁽¹⁵⁾, וכדאיתא במגן אברהם, עין שם, על-כן יראה להשלימים במיני פרות ומגדים; ואם אין לו, יוצא על-פי הדחק במה שזכרנו לשמע ברכת התורה והמפטיר וינהג אמו⁽¹⁶⁾, וכדלקמן בסימן רפד. וכתב המגן אברהם, דלא יכניס עצמו בקחשש ברכה שאינה צריכה משום מצות מאה ברכות. ובימים הקפודים גס-כן יוצא בשמיעת הפרכות כמו בשבת, אף ביום-ההפודים אחר כל החשבונות חסר לו עוד שלש ברכות, וכתב המגן אברהם דישלים זה בברכת הריח על הבשמים; אף כל זמן שלא הסיח דעתו מלקרית אסור לקוד ולברך⁽¹⁷⁾, משום ברכה שאינה צריכה; וכן יוכל להשלימים בברכת אשר יצר אם נודמן לו. ואפשר יוצא על-פי הדחק במה שמכונן לשמע חזרת הש"ץ: ד' (טו) 'שלא עשני וכו'. ונהגו שלא יברך "שעשני ישראל", כמו שיש באיזה סודרים על-ידי שב"ש הדפוס, כי (יג) יש אומרים שנהגו לא יוכל לברך שוב⁽¹⁸⁾ שלא עשני עבד ולא עשני אשה: (טז) עובד מוכבים⁽¹⁹⁾. ואם ברוך מתחלה שלא עשני אשה, (יד) יש אומרים דשוב לא יוכל לברך שלא עשני עבד⁽²⁰⁾ וישל לא עשני עבד, כי אשה עדיפה משתייהו, וממילא נכלל ההודאה, כי בכלל מאתים מנה. וכן אם ברוך שלא עשני עבד לא יוכל לברך שלא עשני גוי, כי עבד עדיף מגוי, דחוב בקצת מצות. אבל (טו) הרבה אחרונים חולקין בכל זה, וכן הסכים האלה וה' ודרך-החיים דיוכל לברך: (ז) 'שלא עשני עבד'. ועבד שגולד עבד, ושה אומרים דלא יוכל לברך גס-כן ברכת שלא עשני אשה, כי עבד זיל טפי מאשה, ויש חולקין. עין בפרי-מגדים: (יח) יכול לברך. פרוש, שיאמר "שעשני גר", דמקרי עשינה, כדכתיב "ואת

להניח נדיו על עיניו קדם הנטילה, כמו שכתוב סימן ד: (י) המכין. ובאגדה (ס) כתוב "אשר הכין": (ח) האבנט. אבנט דהקא הוא מכנסים, וכן האבנט שהזכיר השלחן-ערוך בריש סימן צא; דאף-על-גב דב"לשון תורה פרוש אבנט הוא התגורה דכתיב "ובאבנט בדי יתגר", מכל מקום בלשון חכמים לפעמים קוראין המכנסים אבנט, ולכן נקט לשון 'לובש ולא חוגר' [מטה יהודא]: (ט) עוטר ישאל⁽⁶⁾. הוכיר (ט) ישראל בברכה זו וכן באזור ישראל, מה שאין פן באחרות, השעם, שהשאר הוא להנאת העולם, שהכל שרין בהן, מה שאין פן באלו שנים הם בישאל לחוד משום צניעות, דתגורה הוא משום שלא יתא לבו רואה את הערוה, וכובע היא משום צניעות, כדאיתא בשבת דף קנו כפי ראשך מפני אימתא דקרוך: (י) ויהי רצון וכו'. "שמתגילנו בתורתך לשון רבי⁽⁷⁾ [אחרונים]: ב' נהגו לסדרם. ואם מתר גם להמתין בברכת נטילת ידים לסדרה בבית-הכנסת, עין לעיל בסימן ו' ובמשנה ברורה שם [ס"ו]⁽⁸⁾: (יב) וענין אמן. ובדעבד (י) אפלו לא ענו אמן יוצאין נדו התקנה⁽⁹⁾, וכדלקמן בסימן ריג, כיון שכוננו לצאת: (יג) ידיו חובקתן. ואפלו לבקו מוציא אם מכון בברכתו [אחרונים]. ועין לעיל בסוף סימן ר' במגן אברהם שהביא בשם הלבוש להחמיר בברכת השחר שאינו מוציא בפחות מעשרה, ועין לקמן בסימן נט סעוף ד בבאור הלכה מה שכתבנו אודות זה⁽¹⁰⁾. ובזמננו המנהג ששל אחר מברך בפני עצמו ואין הש"ץ מוציא שום אדם [ע"ת בסימן ז]: ג' (יד) ברכות. השעם, (יא) לפי שהיו מתים בכל יום מאה נפשות מישאל, תקן דוד על זה לברך מאה ברכות בכל יום. ונהגו (יב) בכל יום אנו מברכין עוד יותר ממאה ברכות. כיצד: בלילה⁽¹¹⁾ כשהולך לישן מברך "המפיל", ובשחר מברך על גטילת ידים ואשר יצר, ועוד שש-עשרה ברכות בברכת השחר ושלש ברכות על התורה⁽¹²⁾ ודרך-החיים הרמ"א לקמן בסימן מז סעוף ו' בהג"ה, הרי עשירים ושמים, וברכת ציצית ותפלין⁽¹³⁾, הרי עוד שלש, לפי מנהגנו שברכרין שמים על התפלין, הרי עשירים ותמש, וברוך שאמר וישמח, הרי עוד שמים, וברכת קריאת שמע שחרית וערבית עם ברכת

שער הציון

(ח) מגן אברהם (ט) אחרונים: (י) פרי הדש: (יא) טור בשם רב נטרוניא גאון: (יב) אחרונים: (יג) ב"ח ועין ט"ז: (יד) מגן אברהם ותחייתים ותיאודוס: (טו) רש"ל וכו"ח גם בברכת וקח כפופים וכל-שכן בזה, וכן הפרי-מגדים לא הסכים להקכות המגן אברהם וכן ה"ט חולק על שיטה זו, ועין בתושי' רע"א שחולק גס-כן על המגן אברהם:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones

Tél (France) : 01.80.91.62.91
Tél (Israël) : +972.77.466.03.32
contact@torah-box.com